

Skyddet mot korruption i statlig verksamhet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas Riksrevisionens styrelses redogörelse 2005/06: RRS29 angående skyddet mot korruption i statlig verksamhet.

Inga motioner har väckts i ärendet.

Utskottet föreslår att redogörelsen läggs till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Redogörelsen	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens redogörelse

Riksdagen lägger redogörelse 2005/06:RRS29 till handlingarna.

Stockholm den 14 november 2006

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Henrik von Sydow (m), Morgan Johansson (s), Eva Bengtson Skogsberg (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Liselott Hagberg (fp), Helene Petersson (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Anna Bergkvist (m), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp) och Karl Sigfrid (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksrevisionens styrelse har överlämnat redogörelse 2005/06:RRS29 angående skyddet mot korruption i statlig verksamhet till riksdagen.

Inga motioner har väckts med anledning av redogörelsen.

Utskottets överväganden

Granskningsrapporten

Riksrevisionen har granskat vilka åtgärder som regeringen samt vissa utvalda myndigheter och statliga bolag har vidtagit för att skydda den statliga verksamheten mot korruption, särskilt mutor och annan otillbörlig påverkan. Resultatet har redovisats i granskningsrapporten *Skydd mot korruption i statlig verksamhet* (RiR 2006:8).

Riksrevisionens bedömning är att skyddet mot förekomst av mutor och annan otillbörlig påverkan inte står i paritet med riskerna vid ett antal särskilt utsatta myndigheter och bolag. Riksrevisionen bedömer att orsakerna till att skyddet mot korruption är svagt i de granskade organisationerna är dels att ledningarnas avståndstagande från korruption inte omsatts i konkret handling, dels otydligheter i regelverk och direktiv som anger ledningarnas ansvar.

Vidare anför Riksrevisionen i rapporten att regeringens åtgärder för att skydda myndigheterna och bolagen mot korruption är för allmänt hållna. Flera myndigheter och bolag har inte uppfattat att det finns ett krav på att verksamheten har ett bra skydd. Riksrevisionens bedömning är därför att risken för förtroendeskada gör det nödvändigt att överväga en tydligare reglering och mer uttalad styrning.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att överväga att

- förtydliga gällande regelverk så att det framgår att ledningen för en statlig verksamhet har ett klart uttalat ansvar för att skydda verksamheten mot korruption,
- ledningarna för statlig verksamhet ges i uppdrag att genomföra riskanalyser som innefattar risk för korruption, vilket exempelvis kan göras genom att ägardirektiv för statliga bolag och myndigheternas instruktioner förtydligas samt
- i de fall ett statligt ägt bolag bedöms som särskilt riskutsatt ska ledningens uttalande om bolagets interna kontroll också innefatta vilka åtgärder man vidtagit för att säkerställa att verksamheten har ett gott skydd mot korruption.

Redogörelsen

Riksrevisionens styrelse har överlämnat en redogörelse i ärendet till riksdagen. I redogörelsen anför styrelsen att det finns många förhållanden som talar för att skyddet mot korruption bör få ökad uppmärksamhet och ökad prioritet inom den statliga verksamheten. Styrelsen pekar därvid på att vissa pågående samhällsförändringar – bl.a. internationaliseringen och de ökade gränsyterna mellan stat och näringsliv – kan öka risken för försök till korruption. Vidare påpekar styrelsen att offentlighetsprincipen inte gäl-

ler för statliga bolag. Offentlighetsprincipen fyller där den är tillämplig en viktig roll för att förebygga och uppdaga oegentligheter. Avslutningsvis anför styrelsen att svårigheterna i gränsdragningen mellan vad som är en muta i brottsbalkens mening och vad som inte är det medför att det finns behov av att hålla gråzonen fri genom tydliga interna regler. Styrelsen anser att regeringen och ledningarna för de statliga myndigheterna och bolagen bör överväga ett tydligare regelverk på området.

Budgetpropositionen för år 2007

Riksrevisionens rapport *Skydd mot korruption i statlig verksamhet* (RiR 2006:8) redovisas i budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 2, 9 och 24). När det gäller statliga myndigheter anför regeringen att det är myndighetens chef som har huvudansvaret för att bekämpa korrupta beteenden. Den tidigare regeringen har i dialogen med myndighetscheferna understrukt detta. Vidare har Finansdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting i samarbete tagit fram skriften "Om mutor och jäv – en vägledning för offentligt anställda". Skriften är avsedd som ett hjälpmedel för att medvetandegöra risker i offentlig verksamhet när det gäller dessa frågor. Regeringen anför också att det inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att ta fram förslag till en ny förordning i syfte att förtydliga ansvaret för intern styrning och kontroll inom myndigheterna.

När det gäller statliga bolag anför regeringen inledningsvis att de statligt ägda bolagens styrelser bör besluta om att bolaget ska ha en väl förankrad och gemensam etisk värdegrund i form av en policy eller uppförandekod. Regeringen hänvisar till de internationella normer som finns formulerade i OECD:s riktlinjer för multinationella företag och de tio principerna i FN:s Global Compact och att den tidigare regeringens initiativ "Globalt Ansvar" uppmuntrar svenska företag att uppträda i enlighet med dessa riktlinjer och principer.

Regeringen hänvisar vidare till att det är styrelsen och ledningen i ett aktiebolag som enligt aktiebolagslagen (2005:551) har ansvaret för den operativa verksamheten. Delegation eller förändring av lagens ansvarsregler är inte möjligt i samma utsträckning som inom myndigheter. Det är styrelsens och ledningens ansvar att säkerställa att bolaget bedriver sin verksamhet i överensstämmelse med gällande lagstiftning och sin egen etikpolicy. En relevant och väl uppbyggd intern kontroll i bolagen är därför viktig i arbetet med att förebygga risk för korruption.

Regeringen anför att Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) föreskriver att styrelsen ska se till att bolaget har en god intern kontroll och att den fortlöpande håller sig informerad om hur bolagets system för intern kontroll fungerar. Koden har införlivats i den statliga ägarpolicy. Detta innebär att det ställs krav på att de statligt ägda bolagen har en väl fungerande intern kontroll som även ska redovisas i årsredovisningen. I ägarpoli-

cyn betonas även att bolagen i relevanta delar bör komplettera sin etiska policy med ett handlingsprogram med mål och åtgärder för hur policyn ska efterlevas samt hur den ska kommuniceras såväl externt som internt.

Utskottets ställningstagande

Frågor om korruption i statlig verksamhet måste enligt utskottets mening givetvis tas på största allvar. Sedan Riksrevisionen avgivit sin rapport i ärendet ankommer det enligt 47 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten på regeringen att redovisa för riksdagen vilka åtgärder den vidtagit med anledning av rapporten. Regeringen har i budgetpropositionen för år 2007 (prop. 2006/07:1) redovisat vissa åtgärder som redan vidtagits samt uppgett att det pågår ett arbete med att ta fram förslag till en ny förordning i syfte att förtydliga ansvaret för intern styrning och kontroll inom myndigheterna. När det gäller statligt ägda bolag redogör regeringen för åtgärder som har vidtagits inom ramen för statens ägarstyrning. Konstitutionsutskottet konstaterar att regeringen redovisat att det läggs ned ett viktigt arbete på frågorna. Utskottet utgår från att detta arbete fortsätter och föreslår att redogörelsen läggs till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2005/06:RRS29 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående skyddet mot korruption i statlig verksamhet.